

Kontrol med veterinære lægemidler 2003

**Resultater fra den danske kontrol med anvendelsen af
veterinære lægemidler i Danmark**

Per Henriksen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Fødevaredirektoratet

Kontrol med veterinære lægemidler 2003

Resultater fra den danske kontrol med anvendelsen af veterinære lægemidler i Danmark

Fødevarerapport 2004:12

1. udgave, 1. oplag Juli 2004

Copyright: Fødevaredirektoratet

Oplag: 400 eksemplarer

Tryk: Schultz Bogtryk

ISBN: 87-91399-97-1

ISSN: 1399-0829

Forside: Lars Bahl

Pris: Kr. 50,00

Id-nummer 2004012

Prissatte publikationer kan købes i boghandelen eller hos:

Danmark.dk's netboghandel,

Tlf. 1881 (Danmark)

Tel. +45 70 10 18 81 (International calls)

E-post: Sp@itst.dk

www.danmark.dk/netboghandel

Fødevaredirektoratet

Mørkhøj Bygade 19, DK-2860 Søborg

Tlf. +45 33 95 60 00, fax +45 33 95 60 01

Fødevaredirektoratet er en del af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Direktoratet står for administration, forskning og kontrol på veterinær- og fødevarerområdet.

Kontrollen med fødevarer og tilsyn med veterinære forhold varetages af 11 fødevareregioner fordelt over hele landet, mens regeldannelse, koordination af kontrollen og forskning foregår i Mørkhøj ved København.

Fødevaredirektoratet har ca. 1.600 årsværk i regionerne og ca. 550 i Mørkhøj.

Indhold

1. Forord
2. Indledning
- 2.1. Kontrol med anvendelsen af veterinære lægemidler
- 2.2. Medicinrejsesholdet
- 2.3. Risikobaseret kontrol
3. Planlægning og udførelse af kontrollen i 2003
4. Resultater af kontrolindsatsen i 2003
- 4.1. Medicinrejsesholdets aktioner
- 4.2. Fødevarerregionernes medicinkontrol
5. Medicinrejsesholdets øvrige aktiviteter
6. Den fremtidige kontrol
7. Konklusion

1. Forord

Denne rapport omhandler resultaterne af Fødevaredirektoratets kontrol med anvendelsen af veterinære lægemidler i Danmark i 2003.

Rapporten er udgivet af Fødevaredirektoratet og er tilgængelig på Fødevaredirektoratets hjemmeside (www.foedevaredirektoratet.dk). Rapporten kan endvidere bestilles ved henvendelse til Fødevaredirektoratets kommunikationsafdeling.

Rapporten er et nyt initiativ fra Fødevaredirektoratets side. Formålet er at udbrede kendskabet til det offentliges kontrol med dyrlægers og besætningsejeres anvendelse af lægemidler. Der udarbejdes som hidtil en årlig rapport omhandlende resultaterne af kontrollen med veterinære lægemiddelrester i fødevarer (senest udgivet oktober 2003).

2. Indledning

2.1. Kontrol med anvendelsen af veterinære lægemidler

Ved veterinære lægemidler forstås lægemidler, der er bestemt til at tilføres dyr for at forebygge, erkende (diagnosticere), lindre, behandle eller helbrede sygdom, sygdomssymptomer og smerter eller for at påvirke legemsfunktioner. Lægemidler, der anvendes til dyr, skal være godkendt til salg i Danmark af Lægemiddelstyrelsen eller godkendt til salg i EU.

Veterinære lægemidler anvendes til behandling af sygdomme hos alle dyrearter, herunder produktionsdyr. Ved produktionsdyr forstås dyr, hvis kød eller produkter, fx mælk og æg, anvendes til fødevarer. Produktionsdyr, der bliver syge, skal naturligvis så vidt muligt behandles med et egnet og effektivt lægemiddel, men det skal samtidig sikres, at forbrugerne ikke udsættes for en sundhedsrisiko ved indtagelse af animalske fødevarer.

Derfor skal behandling af dyr med receptpligtige lægemidler som udgangspunkt forestås af en dyrlæge. Indgivelse af veterinære lægemidler forudsætter en specialviden, som lægmand ikke er i besiddelse af. Indgivelse uden dyrlægeordination (herunder instruktion i anvendelsen) indebærer derfor – foruden risiko for fejlbehandling, unødigt/forkert medicinforbrug m.v. – risiko for levering af fødevarer (mælk/kød) med indhold af restkoncentrationer. Af særlig betydning skal det påpeges, at uhensigtsmæssig brug af antibiotika indebærer risiko for udvikling af resistente bakterier og dermed reduktion af mulighederne for senere effektiv behandling af såvel dyr som mennesker.

Lovgivningen om anvendelse af og kontrol med veterinære lægemidler er fastsat dels nationalt, dels af EU. De væsentligste regler findes i lov om dyrlægegering m.v. (lovbekendtgørelse nr. 43 af 23. januar 2003), Rådets forordning (EØF) nr. 2377/90 om en fælles fremgangsmåde for fastsættelse af maksimalgrænseværdier for restkoncentrationer af veterinærmedicinske præparater i animalske levnedsmidler, bekendtgørelse om lægemidler til dyr (bekendtgørelse nr. 134 af 6. marts 2003), bekendtgørelse om sundhedsrådgivningsaftaler for kvægbesætninger (bekendtgørelse nr. 926 af 21. november 2003) og bekendtgørelse om sundhedsrådgivningsaftaler for svinebesætninger (bekendtgørelse nr. 927 af 21. november 2003).

Anvendelsen af veterinære lægemidler har altid været kontrolleret. Indtil 2003 var kontrollen baseret på stikprøvevis udvælgelse af landmænd og dyrlæger til medicinkontrol. Fra 2003 har kontrollen været risikobaseret.

Efter en større medicinsag i Præstø i 2001 ønskede fødevareministeren ved årsskiftet 2001/2002 en analyse af, hvorledes kontrollen kunne optimeres, og tre arbejdsgrupper blev nedsat til formålet. I foråret 2002 fremkom arbejdsgrupperne med forslag til forbedring af kontrollen med veterinære lægemidler.

Efter en politisk behandling af arbejdsgruppernes forslag blev det besluttet at oprette et medicinrejsehold og at omlægge kontrollen fra at være stikprøvebaseret til at være risikobaseret, dvs. at udpegningen af landmænd og dyrlæger til medicinkontrol fremtidigt skulle ske på

baggrund af såkaldte risikoparametre. Desuden skulle medicinkontrollen i besætninger og dyrlægepraksis fremtidigt som udgangspunkt gennemføres som uanmeldte besøg.

Etableringen af *medicinrejsesholdet* og omlægningen af kontrollen skulle være gennemført med udgangen af 2003.

2.2. Medicinrejsesholdet

Medicinrejsesholdet blev bemandet i løbet af sommeren og efteråret 2003, og det består af

- en juridisk specialkonsulent
- en veterinær specialkonsulent
- fem dyrlæger, hvoraf de fire er halvtidsansatte og placeret i fødevareregionerne
- en dyrlæge med ansvar for opstilling af risikoparametre, udvælgelse af landmænd og dyrlæger til kontrol.

Medicinrejsesholdet opererer i hele landet, men er organisatorisk placeret i Fødevedirektoratets veterinærafdeling i Mørkhøj.

Medicinrejsesholdet opgaver består primært i

- planlægning af Fødevedirektoratets medicinkontrol, herunder koordinering af fødevareregionernes kontrolindsats
- planlægning, gennemførelse og koordinering af landsdækkende rejseholdsaktioner
- bistand til fødevareregionerne i større medicinsager
- bistand til politi og anklagemyndighed i forbindelse med større medicinsager
- varetagelse af sager om retlighedsfrakendelse
- varetagelse af generelle opgaver med henblik på optimering af medicinkontrollen, herunder undervisnings- og foredragsvirksomhed
- erfaringsopsamling vedr. medicinkontrol.

2.3. Risikobaseret kontrol

Som det væsentligste værktøj i den risikobaserede medicinkontrol anvendes VetStat og det Centrale Husdyrbrugs Register (CHR).

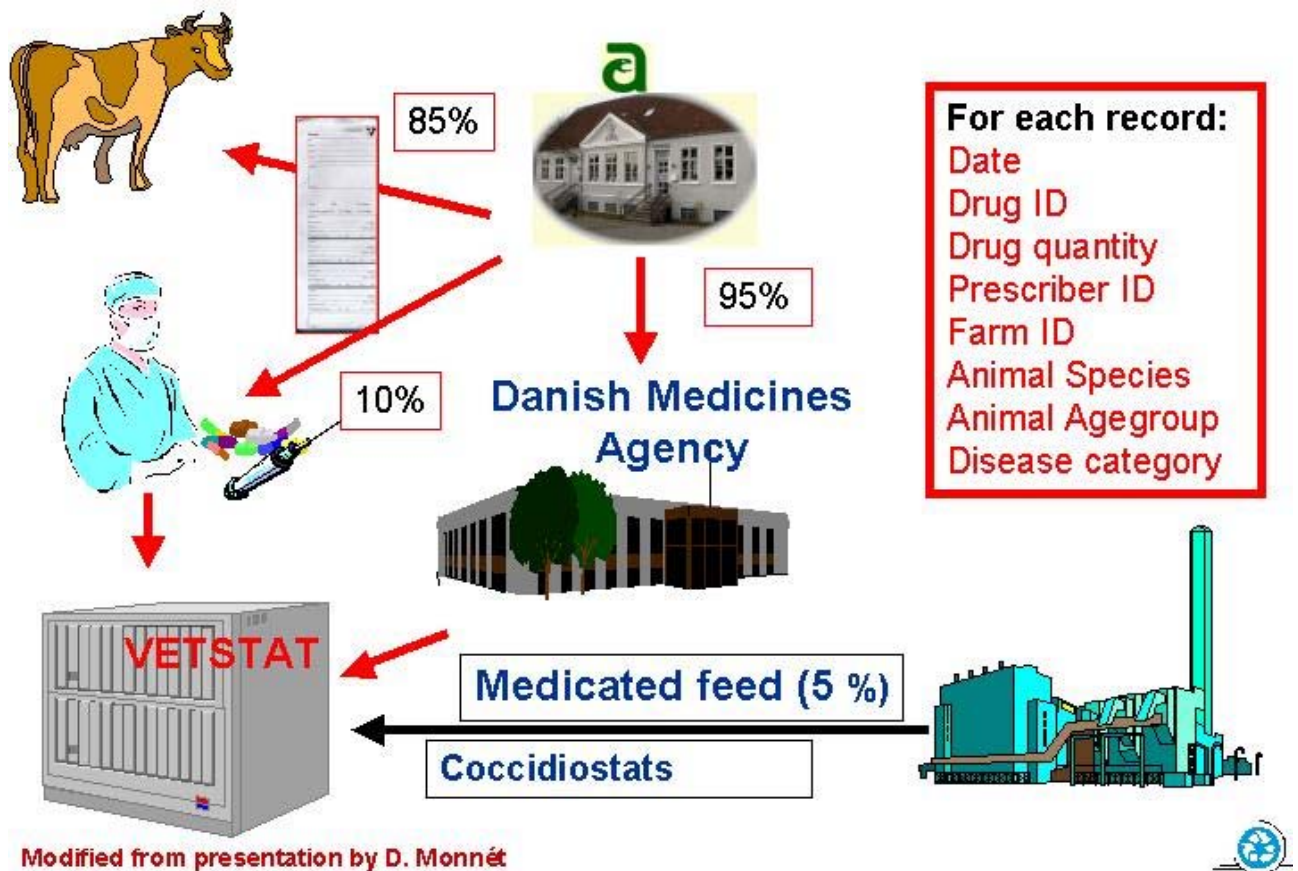
2.3.1. VetStat

VetStat er et centralt registreringssystem, der giver et detaljeret overblik over forbruget af antibiotika og andre receptpligtige lægemidler inden for husdyrproduktionen; både totalt set og fordelt på de enkelte dyrlæger, foderstofvirksomheder og husdyrbrug.

Udvikling og drift af VetStat er placeret i Danmarks Fødevarer- og Veterinærforskning.

Indberetninger til VetStat af data vedrørende medicinanvendelsen sker fra apoteker, dyrlæger og fra de foderstofvirksomheder, der har tilladelse til iblanding af medicin i færdigfoder. Dette flow af data er vist skematisk i figur 1. Det er således med VetStat muligt at følge medicinflowet fra det enkelte apotek via dyrlægen til primærbesætningen.

Figur 1. Dataflowet i VetStat

Figur 2. Dyrearter, hvis medicinforbrug kan aflæses i VetStat

The Ministry of Food, Agriculture and Fisheries
The Danish Veterinary and Food Administration

Animal species in Vetstat data base

Pigs

Poultry

Cattle

Aquaculture

Sheep
and
goats

Mink

Behandling af husdyr med veterinære lægemidler og anvendelse af foderstoffer tilsat fx antibiotika, kan indebære en risiko for menneskers eller dyrs sundhed eller for miljøet, da det kan medføre lægemiddelrester i fødevarer eller i naturen. Det er derfor vigtigt for myndighederne at kunne følge forbruget af disse stoffer.

VetStat har primært til formål at overvåge medicinforbruget til produktionsdyr (fødevarerproducerende dyr og pelsdyr) samt at levere styringsværktøjer til brug for myndighedernes kontrol med medicinanvendelsen. VetStat er således hjørnестenen i Fødevaredirektoratets kontrol med bl.a. antibiotikaforbruget. Herudover kan registret anvendes til forskning, fx forskning i sammenhænge mellem medicinforbrug og udvikling af antibiotikaresistens.

2.3.2. CHR

Det Centrale Husdyrbrugs Register (CHR) indeholder bl.a. oplysninger om besætningers geografiske beliggenhed, dyrearter i besætningerne, brugstype for de forskellige dyrearter og antallet af dyr og deres aldersmæssige sammensætning.

2.3.3. Risikobaseret udvælgelse af besætninger og kontrol af dyrlægers ordinationsmønstre

Ved hjælp af VetStat er det muligt at udpege såvel besætninger med et afvigende forbrug af medicin som dyrlæger med et afvigende ordinationsmønster. Dette forudsætter en opgørelse af forbruget af medicin i den enkelte besætning samt hos den enkelte dyrlæge korrigeret for antallet af dyr i besætningen. Dette er muligt ved at sammenholde registreringer af medicinforbruget i VetStat med CHR-oplysninger om antal dyr i de enkelte besætninger. Et afvigende forbrug (højt eller lavt) eller et afvigende ordinationsmønster fra dyrlægens side kan anvendes som risikoparametre, der så fører til udpegning af landmænd og dyrlæger til kontrol.

VetStat kan endvidere give oplysninger om mulig uhensigtsmæssig eller ulovlig udlevering eller anvendelse af lægemidler, hvis brug fra offentlig side ønskes begrænset.

Landmænd og dyrlæger der tidligere har begået overtrædelser, sanktioneret med administrative bøder, bøder udstedt af politiet eller bøder idømt af domstolene, vil også kunne blive udtaget til hyppigere kontrol. Dette sker som led i den risikobaserede udvælgelse af landmænd eller dyrlæger til kontrol.

3. Planlægning og udførelse af kontrollen i 2003

Der var i 2003 planlagt medicinkontrolbesøg i 200 besætninger fordelt over hele landet. Der blev i dette år ikke stillet krav om medicinkontrolbesøg i dyrlægepraksis, Årsagen hertil var det øgede ressourcebehov ved omlægningen af kontrollen fra stikprøvebaseret til risikobaseret samt fra anmeldte til uanmeldte kontrolbesøg.

Planlægningen og udførelsen af de 200 besætningsbesøg blev koordineret af en styregruppe bestående af en regionschef, to veterinærchefer og en souschef fra Fødevarerdirektoratets veterinærafdeling.

Kontrolbesøgene blev fordelt mellem de enkelte fødevareregioner, som det fremgår af skema 1.

Udover de planlagte kontrolbesøg gennemførte fødevareregionerne medicinkontrol i besætninger, hvor offentlige stikprøver viste, at besætningerne havde leveret mælk til et mejeri med for store restkoncentrationer af receptpligtige veterinære lægemidler. Behandlingen af restkoncentrationssager udgjorde – på linie med tidligere år – en ganske betydelig del af fødevareregionernes ressourceanvendelse i 2003.

Herudover førte flere af besætningsbesøgene til sager mod de dyrlæger, der var knyttet til de pågældende besætninger.

Skema 1: Antal kontrolbesøg fordelt på regioner og på dyrearter

Fødevareregion	Antal besøg	Fordeling på dyrearter (bedrifter)
Nordjylland (I)	32	Fjerkræbesætninger (slagtedyr)
Viborg (II)	27	Kvægbesætninger
Herning (III)	23	Ferskvandsdambrug
Århus (IV)	20	Svinebesætninger
Vejle (V)	16	Svinebesætninger
Esbjerg (VI)	16	Kvægbesætninger
Sønderjylland (VII)	19	Fårebesætninger
Fyn (VIII)	16	Svinebesætninger
Ringsted (IX)	22	Fjerkræbesætninger (slagtedyr)
Nordøstsjælland (X) og København (XI)	11	Hestebesætninger
Total for alle regioner	202	Fjerkræ: 54 Kvæg: 43 Ferskvandsdambrug: 23 Svin: 52 Får: 19 Heste: 11

For det nyetablerede medicinrejsehold blev målsætningen for 2003, at to rejseholdsaktioner skulle planlægges og gennemføres, jf. afsnit 4.1.

4. Resultater af kontrolindsatsen 2003

4.1. Medicinrejseholdets aktioner

Medicinrejseholdet gennemførte 2 aktioner i 2003.

4.1.1. Havbrugsaktion

I august 2003 gennemførte Fødevaredirektoratets medicinrejsehold i samarbejde med fødevareregionerne i Ringsted, Sønderjylland, Vejle og Herning uanmeldte kontrolbesøg i 11 havbrug samt en dyrlægepraksis.

Havbrug var udvalgt til kontrol ud fra analyse af medicinforbruget i den danske husdyrproduktion. Havbrug, hvor fisk typisk ørreder opdrættes i havbaserede anlæg, er den animalske produktion, der anvender mest antibiotika pr. kg produceret kød.

Der blev i forbindelse med de fleste kontrolbesøg konstateret lovovertrædelser af større eller mindre karakter, og aktionen resulterede i følgende administrative sanktioner over for de kontrollerede besætningsejere:

- to administrative bøder for mangelfulde optegnelser over medicinanvendelsen
- fire administrative bøder for ulovlig opbevaring af foderlægemiddel
- en administrativ bøde for mangelfulde optegnelser over medicinanvendelsen og ulovlig opbevaring af foderlægemiddel

Bødestørrelserne varierede fra 1.000 – 4.000 kr.

I et enkelt tilfælde blev det administrative bødeforelæg trukket tilbage, idet den pågældende besætningsejer efterfølgende fremsendte de fornødne medicinoptegnelser.

I de tilfælde, hvor der konstateredes ulovlig opbevaring af foderlægemiddel, foranstaltede besætningsejeren efterfølgende foderlægemidlet destrueret.

I fire tilfælde indskærpede fødevareregionerne en eller flere bestemmelser i bekendtgørelse om lægemidler til dyr over for besætningsejeren. Det bemærkes, at indskærpelser kan gives i tilfælde, hvor der ikke er grundlag for at udstede bødeforelæg, men hvor der er behov for at vejlede om reglerne på området.

Udover de administrative sanktioner over for besætningsejerne er der i forbindelse med aktionen indgivet politianmeldelse mod en dyrlæge.

4.1.2. Kvægaktion

I november 2003 gennemførte medicinrejseholdet i samarbejde med fødevareregionerne i Sønderjylland, Esbjerg, Herning, Viborg og Fyn uanmeldte kontrolbesøg i 15 kvægbesætninger.

Kvægbesætningerne var udvalgt via VetStat på grundlag af risikobaserede kriterier.

Der blev i forbindelse med de fleste kontrolbesøg konstateret lovovertrædelser af større eller mindre karakter, og aktionen resulterede i politianmeldelse af 12 besætningsejere og tre dyrlæger.

Aktionens fokusområde var landmændenes evt. ulovlige indledning af antibiotikabehandling af køer. Som udgangspunkt skal behandling af dyr med antibiotika forestås af en dyrlæge. Lovgivningen indeholder dog en række undtagelser hertil. Fx er der – såfremt der er indgået en sundhedsrådgivningsaftale – adgang til, at besætningsejeren eller dennes repræsentant selv kan *efter*behandle kvæg på over et år. Dette forudsætter dog, at behandlingen er indledt af en dyrlæge, dvs. at dyrlægen har behandlet den enkelte ko første gang. Efterbehandlingen består i, at besætningsejeren selv behandler koen med antibiotika yderligere et antal gange efter dyrlægens besøg, indtil den foreskrevne behandling er fuldført. Dyrlægen må maksimalt udlevere eller receptordinere antibiotika til anvendelse i indtil fem dage.

I forbindelse med aktionen politianmeldte fødevareregionerne syv af de besøgte landmænd for på egen hånd at have indledt behandlingen af en eller flere køer med antibiotika, såkaldt ulovlig førstegangsbehandling af køer. Tre af disse landmænd blev samtidig anmeldt for øvrige overtrædelser (manglende/mangelfulde medicinoptegnelser og/eller ulovlig opbevaring af medicin).

Herudover blev fem af de besøgte landmænd politianmeldt for øvrige overtrædelser (manglende/mangelfulde medicinoptegnelser og/eller ulovlig opbevaring af medicin eller dyreværn).

Fødevedirektoratet har indstillet de pågældende til bøder på mellem 2.000 og 12.000 kr.

4.2. Fødevareregionernes medicinkontrol

Fødevareregionerne gennemførte i 2003 kontrolbesøg i 202 besætninger.

Skema 2 indeholder en oversigt over konstaterede overtrædelser i forbindelse med disse besøg. Nogle sager havde bagatelagtig karakter og blev derfor afsluttet uden sanktioner, mens øvrige sager blev afsluttet enten med administrative bødeforlæg eller med politianmeldelser.

Skema 2. Konstaterede overtrædelser i forbindelse med de 202 planlagte kontrolbesøg

Fødevareregion	Antal besøg	Overtrædelser konstateret, antal besætninger
Nordjylland (I)	32	5 (manglende/mangelfulde medicinoptegnelser eller ulovlig opbevaring af medicin)
Viborg (II)	27	20 (manglende/mangelfulde medicinoptegnelser og/eller ulovlig opbevaring af medicin)
Herning (III)	23	16 (manglende/mangelfulde medicinoptegnelser eller ulovlig egenbehandling af dyr)
Århus (IV)	20	12 (manglende/mangelfulde medicinoptegnelser og/eller ulovlig opbevaring af medicin eller ulovlig egenbehandling af dyr)
Vejle (V)	16	12 (manglende/mangelfulde medicinoptegnelser og/eller ulovlig opbevaring af medicin)
Esbjerg (VI)	16	15 (manglende/mangelfulde medicinoptegnelser og/eller ulovlig opbevaring af medicin)
Sønderjylland (VII)	19	10 (manglende/mangelfulde medicinoptegnelser og/eller ulovlig opbevaring af medicin)
Fyn (VIII)	16	6 (manglende/mangelfulde medicinoptegnelser)
Ringsted (IX)	22	2 (manglende/mangelfulde medicinoptegnelser og/eller ulovlig opbevaring af medicin)
Nordøstsjælland (X) og København (XI)	11	3 (manglende/mangelfulde medicinoptegnelser og/eller ulovlig opbevaring af medicin)
Total for alle regioner	202 Fjerkræ: 54 Kvæg: 43 Dambrug: 23 Svin: 52 Får: 19 Heste: 11	Overtrædelser konstateret – andel af besætninger Fjerkræ: 5/54 (9 % af besætningerne) Kvæg: 35/43 (81 % af besætningerne) Dambrug: 16/23 (70 % af besætningerne) Svin: 30/52 (58 % af besætningerne) Får: 10/19 (53 % af besætningerne) Heste: 3/11 (27 % af besætningerne)

Der blev i 2003 udstedt 82 administrative bødeforelæg, heraf to vedr. dyrlæger og 80 vedr. besætningsejere. Der blev endvidere indgivet 31 politianmeldelser, heraf 15 vedr. dyrlæger og 16 vedr. besætningsejere.

Ikke alle bødeforelæg og politianmeldelser relaterede sig til de 202 planlagte kontrolbesøg, der gennemførtes i 2003. Som nævnt i afsnit 3 udgjorde behandlingen af restkoncentrations-sager en ganske betydelig del af fødevareregionernes ressourceanvendelse i 2003. Herudover førte flere af besætningsbesøgene til sager mod de dyrlæger, der var knyttet til de pågældende besætninger.

Bilag 1 indeholder en oversigt over indgivne politianmeldelser.

Med assistance fra medicinrejsesholdet deltog Fødevareregion Ringsted i samarbejde med politiet i første halvdel af 2003 i en ransagning af en svineejendom på Lolland. Ved ransagnin-gen fandtes forhold der peger mod ulovligt importeret lægemiddel (antibiotika) og med baggrund i fundet blev der pålagt ejendommen leveringsstop for slagtesvin i henhold til fødevarer-loven. Tiltalerejsning mod landmanden forventes at ske i 2004.

5. Medicinrejsesholdets øvrige aktiviteter

5.1. Ensretning af regionernes kontrol

Som nævnt i afsnit 2.2. skal medicinrejsesholdet – ved siden af sine kontrolaktioner – varetage generelle opgaver med henblik på optimering af medicinkontrollen.

I 2003 gennemførte medicinrejsesholdet således et internatkursus for fødevareregionerne, hvor principperne for medicinkontrollen blev gennemgået med henblik på at sikre ensretning af regionernes kontrol. Herudover planlagde medicinrejsesholdet foredrags- og kursusvirksomhed med henblik på afvikling i 2004.

5.2. Initiativ til skærpelse af bødeniveauet

I 2001 indstillede en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra Fødevarerministeriets departement og direktorater, at det på hele ministerområdet løbende blev vurderet, om bødeniveauet var tilstrækkeligt højt til at virke præventivt, og - specifikt for så vidt angår medicinområdet - at der blev gennemført en skærpelse af bødepraksis i restkoncentrationssager.

På denne baggrund - og da det hidtidige bødeniveau på medicinområdet ikke længere havde nogen generalpræventiv effekt - tog Fødevaredirektoratets medicinrejseshold i slutningen af 2003 initiativ til en generel skærpelse af bødeniveauet på området."

Medicinrejsesholdets initiativ betyder, at fødevareregionerne i en periode ikke udsteder administrative bødeforelæg i forbindelse med overtrædelse af den veterinærmedicinske lovgivning, men at regionerne i stedet politianmelder alle ikke-bagatelagte overtrædelser af reglerne på medicinområdet, indtil der ved domstolene har dannet sig en ny praksis i forhold til de enkelte overtrædelser. Når en ny retspraksis er fastlagt vil fødevareregionerne på ny kunne udstede administrative bødeforelæg på området.

Hensigten med initiativet er at sikre, at bødeniveauet understøtter formålene med reglerne om veterinære lægemidler, dvs.

- at sikre fødevarer sikkerheden,
- at forebygge antibiotikaresistens, dvs. at sikre fortsat adgang til virksomme lægemidler til behandling af såvel mennesker som dyr,
- at sikre et fortsat godt renommé for danske animalske produkter,
- at forebygge fremtidige ”medicin-skandaler” til skade for de involverede erhverv og
- at forebygge enkeltpersoners overtrædelse af reglerne.

5.3. Samarbejde med øvrige myndigheder, herunder anklagemyndigheden og Lægemiddelstyrelsen

Medicinkontrollen har snitflader til mange øvrige områder, herunder ulovlig import af veterinære lægemidler.

I henhold til Lægemiddelstyrelsens lovgivning er det ikke tilladt for privatpersoner at indføre lægemidler til dyr. Det samme gælder som udgangspunkt også for dyrlæger. Fødevaredirektoratet har etableret et formaliseret samarbejde med Lægemiddelstyrelsen med henblik på fælles indsats mod ulovlig import af veterinære lægemidler.

Fødevaredirektoratet har en væsentlig interesse i, at der ikke foregår ulovlig indførsel af veterinære lægemidler. For det første er det som nævnt af hensyn til både menneskers og dyrs sundhed vigtigt, at veterinære lægemidler anvendes korrekt. For det andet kan ulovligt indførte lægemidler indeholde uønskede stoffer, herunder smitstoffer. Fx kan indførsel af vacciner med indhold af smitsomme agens (virus) forårsage sygdom hos modtagelige dyr og/eller kompromittere status for smitsomme husdyrsygdomme, der er omfattet af bekæmpelsesprogrammer eller andre restriktioner.

Da det er Fødevaredirektoratet, der forestår kontrollen med veterinære lægemidler i besætninger og dyrlægepraksis vil det ofte være fødevareregionerne, der får mistanke om ulovlig import. Medicinrejseholdet har derfor indledt et samarbejde med Lægemiddelstyrelsen.

Herudover samarbejder medicinrejseholdet tæt med anklagemyndigheden i forbindelse med større medicinsager.

6. Konklusion på medicinkontrollen i 2003

Det første år med målrettet risikobaseret medicinkontrol i 202 besætninger påviste mange overtrædelser af gældende bestemmelser. Der konstateredes overtrædelser i 99 ud af de 202 udvalgte besætninger svarende til næsten halvdelen af besætningerne (49%). Overtrædelserne bestod primært af manglende/mangelfulde medicinoptegnelser eller ulovlig opbevaring af lovlig indkøbt medicin. Der var betydelig forskel på antallet af overtrædelser i besætninger

med forskellige dyrearter. Færrest overtrædelse blev konstateret i fjerkræbesætninger, mens fleste overtrædelser blev konstateret i kvægbesætninger. Fordelingen er opsummeret i nedenstående tabel:

Overtrædelser konstateret – andel af besætninger

Fjerkræ:	5/54 (9 % af besætningerne)
Kvæg:	35/43 (81 % af besætningerne)
Dambrug:	16/23 (70 % af besætningerne)
Svin:	30/52 (58 % af besætningerne)
Får:	10/19 (53 % af besætningerne)
Heste:	3/11 (27 % af besætningerne)

Påvisning af de mange overtrædelser kan enten skyldes, at der generelt sker overtrædelser i stort tal eller at den risikobaserede udvælgelse af besætninger til kontrolbesøg fungerer effektivt.

I forbindelse med fødevarerregionernes stikprøveundersøgelser i 2002-2003 med dyrevelfærd i kalve- svine og fjerkræbesætninger kontrolleres også medicinoptegnelser. Ved disse kontrolbesøg fandtes følgende frekvens af overtrædelser af manglende/mangelfulde medicinoptegnelser:

Kalve	58/1086 (5% af besætningerne)
Svin	94/276 (18% af besætningerne)
Fjerkræ	3/276 (1% af besætningerne)

Sammenligning af resultaterne fra stikprøveundersøgelserne med resultaterne fra den risikobaserede udvælgelse af besætningerne:

<i>Dyreart</i>	<i>Procent af besætninger med overtrædelser</i>	
	<i>Risikobaseret udvælgelse</i>	<i>Stikprøveudvælgelse</i>
Fjerkræ:	9 % af besætningerne	1% af besætningerne
Kvæg:	81 % af besætningerne	5% af besætningerne
Svin:	58 % af besætningerne	18% af besætningerne

Der er konstateret markant færre overtrædelser af reglerne om medicinoptegnelser ved den stikprøvebaserede velfærdskontrol end ved den risikobaserede medicinkontrol. Det kan ikke udelukkes, at der er forskel på de tilsynsførende dyrlægers kontrolindsats i deciderede medicinkontrolbesøg og i velfærdskontrolbesøg, hvor kontrol med medicinoptegnelser kun er en lille del af kontrolindsatsen. Dog er forskellen efter Fødevarerdirektoratets opfattelse så markant, at det kan lægges til grund, at Den risikobaserede kontrol er mere effektiv end den stikprøvebaserede, og at det således er mere hensigtsmæssigt at basere udvælgelsen af besætninger på risikoparametre frem for rene stikprøver.

7. Den fremtidige kontrol

Medicinkontrollen fortsættes som en risikobaseret kontrol i de kommende år. Værktøjet VetStat vil løbende blive udviklet, så kontrollen kan effektiviseres yderligere. I modsætning til 2003, hvor der primært blev fokuseret på besætningskontrol, vil der i 2004 blive fokuseret på kontrol af både dyrlæger og besætninger. Måltalene for 2004 er således 200 besætninger og 40 dyrlæger.

Som nævnt er der behov for en generel skærpelse af bødeniveauet på medicinområdet. Derfor fortsættes bestræbelser herpå i 2004-2005. Medicinrejseholdet vil fortsætte arbejdet med at styrke kvaliteten af Fødevarerdirektoratets medicinkontrol herunder at sikre en ensartet sagsopfølgning i alle Fødevarerregioner. Samarbejdet mellem Fødevarerdirektorat, Lægemedelstyrelsen, Told&Skat samt politiet vil blive styrket i de kommende år.

Bilag 1. Oversigt over politianmeldelser 2003

Nedenstående oversigt indeholder oplysninger om politianmeldelser indgivet af Fødevarerdirektoratet (fødevarerregionerne) i 2003 på veterinærmedicinområdet, dvs. overtrædelser af bestemmelser i:

- dyrlægeloven: Lovbekendtgørelse nr. 43 af 23. januar 2003
- lægemiddelbekg.: Bekendtgørelse nr. 134 af 6. marts 2003 om lægemidler til dyr¹
- SRA-bekg.: Bekendtgørelse nr. 919 af 18. november 2002 om sundhedsrådgivningsaftaler i kvæg- og svinebesætninger²

Der er indgivet i alt 31 politianmeldelser i 2003, hvoraf 15 vedrører dyrlæger og 16 vedrører besætningsejere. I oversigten herunder repræsenterer hvert tal én politianmeldelse af én dyrlæge eller én besætningsejer. Alle de overtrædelser, der er politianmeldt for, er angivet.

Dyrlæger:

1. *Lægemiddelbekg. § 24, stk. 1* (manglende opbevaring af meddelelser om tilbageholdelsestider)
Lægemiddelbekg. § 32, stk. 1 (goldbehandling af køer uden påvisning af sygdomsfremkaldende mikroorganismer og uden resistensbestemmelse)
Lægemiddelbekg. § 36 (utilstrækkelig skriftlig anvisning)
Lægemiddelbekg. § 38 (utilstrækkelig meddelelse om tilbageholdelsestid)
Lægemiddelbekg. § 50 (utilstrækkelig mærkning af lægemidler)
SRA-bekg. § 9 (manglende/mangelfulde besøgsrapporter)
SRA-bekg. § 10 (manglende status over forbrugte lægemidler)
Dyrlægelovens § 7, stk. 1 (manglende omhu og samvittighedsfuldhed)
2. *Lægemiddelbekg. § 30* (ordination af lægemidler indeholdende flourokinoloner uden tilstrækkelig resistensundersøgelse og dokumentation for, at andre registrerede antibiotika ikke er anvendelige)
Dyrlægelovens § 7, stk. 1 (manglende omhu og samvittighedsfuldhed)
3. *Lægemiddelbekg. § 38* (utilstrækkelig meddelelse om tilbageholdelsestid)
Lægemiddelbekg. § 50 (utilstrækkelig mærkning af lægemidler)
Dyrlægelovens § 7, stk. 1 (manglende omhu og samvittighedsfuldhed)
4. *Lægemiddelbekg. § 38* (utilstrækkelig meddelelse om tilbageholdelsestid)
Lægemiddelbekg. § 50 (utilstrækkelig mærkning af lægemidler)
Dyrlægelovens § 7, stk. 1 (manglende omhu og samvittighedsfuldhed)
5. *Lægemiddelbekg. § 16, stk. 2, jf. § 5* (anvendelse af lægemidler i strid med den anvendelse, de konkret er godkendt til)
Dyrlægelovens § 7, stk. 1 (manglende omhu og samvittighedsfuldhed)

¹ Der henvises i det følgende til denne bekendtgørelse, selvom enkelte af politianmeldelserne er indgivet før bekendtgørelsens ikrafttræden (den 15. marts 2003), dvs. med henvisning til den dagældende bekendtgørelse nr. 119 af 14. marts 2002 om behandling af dyr med lægemidler og visse hormoner m.v. og om restkoncentrationer heraf i animalske fødevarer.

² Denne bekendtgørelse er senere erstattet af bekendtgørelse nr. 926 af 21. november 2003 om sundhedsrådgivningsaftaler for kvægbesætninger og bekendtgørelse nr. 927 af 21. november 2003 om sundhedsrådgivningsaftaler for svinebesætninger.

6. *Lægemiddelbekg. § 30* (ordination af lægemidler indeholdende flourokinoloner uden tilstrækkelig resistensundersøgelse og dokumentation for, at andre registrerede antibiotika ikke er anvendelige)
7. *Dyrlægelovens § 7, stk. 4-5, jf. lægemiddelbekg. § 48, stk. 1-2* (manglende indberetninger til Vetstat)
Lægemiddelbekg. §§ 24, 36, 38-39 (manglende optegnelser og dokumentation)
Dyrlægelovens § 7 a samt lægemiddelbekg. § 28, stk. 1 og § 29, stk. 1 (ordination uden diagnose og besøg)
Lægemiddelbekg. § 14, stk. 1, nr. 7 (udlevering af flourokinoloner til injektion)
Lægemiddelbekg § 14, stk. 1, nr. 1-2 (udlevering af lægemidler med analgetisk effekt og anæstetika)
Dyrlægelovens § 7, stk. 1 (manglende omhu og samvittighedsfuldhed)
8. *Lægemiddelbekg. § 29* (ordination af antibiotika til kalve under 1 år til anvendelse i 35 dage uden sundhedsrådgivningsaftale)
9. *Dyrlægelovens § 7, stk. 4* (manglende opfyldelse af oplysningspligt)
Dyrlægelovens § 7, stk. 1 (manglende omhu og samvittighedsfuldhed)
10. *Dyrlægelovens § 7, stk. 4* (manglende opfyldelse af oplysningspligt)
11. *Lægemiddelbekg. § 14, stk. 1, nr. 6, litra c, jf. stk. 3* (udlevering af oxytocin til vestimulation)
Lægemiddelbekg. § 26 og 29 (ordination af antibiotika til rutinemæssigbehandling)
12. *SR-bekg. § 4* (manglende fremsendelse af kopi af sundhedsrådgivningsaftale)
SR-bekg. § 9 (mangelfulde besøgsrapporter)
13. *Lægemiddelbekg. § 24* (manglende optegnelser m.v.)
14. *Dyrlægelovens § 7, stk. 4-5, jf. lægemiddelbekg. § 48, stk. 1-2* (manglende indberetninger til Vetstat)
Lægemiddelbekg. § 38 (utilstrækkelig meddelelse om tilbageholdelsestid)
Lægemiddelbekg. § 50 (utilstrækkelig mærkning af lægemidler)
Dyrlægelovens § 7, stk. 1 (manglende omhu og samvittighedsfuldhed)
15. *Dyrlægelovens § 7, stk. 4-5, jf. lægemiddelbekg. § 48, stk. 1-2* (manglende indberetninger til Vetstat)
Dyrlægelovens § 7 a samt lægemiddelbekg. § 28, stk. 1 og § 29, stk. 1 (odination uden diagnose og besøg)
Lægemiddelbekg. § 36, stk. 1, nr. 5 (manglende fastsættelse af tilbageholdelsestid)
Lægemiddelbekg. § 5 (ordination af lægemiddel, hvortil der ikke er fastsat MRL-værdi for den pågældende dyreart samt ordination af lægemiddel til dyreart, hvortil lægemidlet ikke er godkendt)
Lægemiddelbekg. § 7, jf. § 13 (ordination af kønshormoner uden tilladelse)
Dyrlægelovens § 7, stk. 1 (manglende omhu og samvittighedsfuldhed)

Besætningsejere:

1. *Lægemiddelbekg. § 44* (levering af mælk med rester af lægemiddel i større mængde end den fastsatte maksimalgrænseværdi)
Lægemiddelbekg. § 23 (manglende opbevaring af anvisningssedler)
2. *Lægemiddelbekg. § 44* (levering af mælk med rester af lægemiddel i større mængde end den fastsatte maksimalgrænseværdi)
Lægemiddelbekg. § 18 og § 16, stk. 2 (anvendelse af lægemidler i strid med dyrlægens

- anvisning)
Dyrlægelovens § 4, stk. 2, jf. § 4, stk. 1, litra c (udøvelse af dyrlægegerning)
3. *Lægemiddelbekg. § 44* (levering af mælk med rester af lægemiddel i større mængde end den fastsatte maksimalgrænseværdi)
Lægemiddelbekg. § 23 (manglende opbevaring af anvisningssedler)
 4. *Lægemiddelbekg. § 44* (levering af mælk med rester af lægemiddel i større mængde end den fastsatte maksimalgrænseværdi)
Lægemiddelbekg. § 23 (manglende opbevaring af anvisningssedler)
 5. *Lægemiddelbekg. § 44* (levering af mælk med rester af lægemiddel i større mængde end den fastsatte maksimalgrænseværdi)
 6. *Lægemiddelbekg. § 19* (opbevaring af utilstrækkeligt mærkede lægemidler)
 7. *Lægemiddelbekg. § 44* (levering af mælk med rester af lægemiddel i større mængde end den fastsatte maksimalgrænseværdi)
 8. *Dyrlægelovens § 4, stk. 2, jf. § 4, stk. 1, litra c og lægemiddelbekg. § 16, stk. 1* (udøvelse af dyrlægegerning)
Lægemiddelbekg. § 22 og SRA-bekg. § 8 (manglende medicinoptegnelser)
Lægemiddelbekg. § 20 (opbevaring af antibiotika udover ordinationsperioden)
 9. *Dyrlægelovens § 4, stk. 2, jf. § 4, stk. 1, litra c* (udøvelse af dyrlægegerning)
 10. *Lægemiddelbekg. § 20* (opbevaring af antibiotika udover ordinationsperioden)
Lægemiddelbekg. § 22 og SRA-bekg. § 8 (manglende medicinoptegnelser)
 11. *Dyrlægelovens § 4, stk. 2, jf. § 4, stk. 1, litra c og lægemiddelbekg. § 26* (udøvelse af dyrlægegerning)
 12. *Dyrlægelovens § 4, stk. 2, jf. § 4, stk. 1, litra c og lægemiddelbekg. § 26* (udøvelse af dyrlægegerning)
 13. *Dyrlægelovens § 4, stk. 2, jf. § 4, stk. 1, litra c* (udøvelse af dyrlægegerning)
Lægemiddelbekg. § 20 (opbevaring af antibiotika udover ordinationsperioden)
 14. *Lægemiddelbekg. § 44* (levering af mælk med rester af lægemiddel i større mængde end den fastsatte maksimalgrænseværdi)
Dyrlægelovens § 4, stk. 2, jf. § 4, stk. 1, litra c (udøvelse af dyrlægegerning)
 15. *Lægemiddelbekg. § 44* (levering af mælk med rester af lægemiddel i større mængde end den fastsatte maksimalgrænseværdi)
Dyrlægelovens § 4, stk. 2, jf. § 4, stk. 1, litra c (udøvelse af dyrlægegerning)
 16. *Lægemiddelbekg. § 44* (levering af mælk med rester af lægemiddel i større mængde end den fastsatte maksimalgrænseværdi)
Dyrlægelovens § 4, stk. 2, jf. § 4, stk. 1, litra c (udøvelse af dyrlægegerning)